

Besl. O. nr. 77

(2002-2003)

Odelstingsbeslutning nr. 77

Jf. Innst. O. nr. 73 (2002-2003) og Ot.prp. nr. 24 (2002-2003)

År 2003 den 27. mars holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om endringer i straffeprosessloven mv. (begrensninger i adgangen til dokumentinnsyn og bevisførsel)

I

I domstolloven 13. august 1915 nr. 5 gjøres denne endringen:

§ 126 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder for begjæringer etter straffeprosessloven §§ 28 tredje ledd tredje til sjette punktum, 242 a, 264 sjette ledd, 267 første ledd tredje punktum, jf. 264 sjette ledd og 292 a.

II

I straffeprosessloven 22. mai 1981 nr. 25 gjøres disse endringene:

§ 21 a nytt tredje ledd skal lyde:

Reglene i bestemmelsen her gjelder tilsvarende så langt de passer for saker etter §§ 28 tredje ledd tredje til sjette punktum, 242 a, 264 sjette ledd, 267 første ledd tredje punktum, jf. 264 sjette ledd og 292 a.

§ 28 tredje ledd nye tredje til sjette punktum skal lyde:

Utskrift kan nektes på de vilkår som er fastsatt i § 242 a første, jf. annet ledd. Reglene i § 242 a tredje til femte ledd gjelder tilsvarende så langt de passer. Retten kan ikke gi utskrift av dokumenter som inneholder opplysninger som tidligere er unntatt fra innsyn etter reglene i § 242 a, § 264 sjette ledd eller § 267 første ledd tredje punktum, jf. § 264 sjette ledd. Retten kan heller ikke gi utskrift av dokumenter som inneholder opplysninger som påtalemyndigheten tidligere har begjært unntatt fra innsyn etter disse be-

stemmelsene, dersom påtalemyndigheten har innstilt forfølgningen etter § 72 første ledd annet punktum annet alternativ fordi den ikke fikk medhold i begjæringen.

§ 52 tredje ledd nye sjette og sjuende punktum skal lyde:

Bestemmelsene i første, annet og femte punktum gjelder tilsvarende så langt de passer for saker etter §§ 28 tredje ledd tredje til sjette punktum, 242 a, 264 sjette ledd, 267 første ledd tredje punktum, jf. 264 sjette ledd og 292 a. I disse sakene skal kjennelsen meddeles den advokat som er særskilt oppnevnt etter § 100 a.

§ 72 første ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder når en dom er opphevet eller det foreligger rettskraftig avgjørelse om ikke å ta en begjæring etter § 242 a, § 264 sjette ledd, § 267 første ledd tredje punktum, jf. § 264 sjette ledd eller § 292 a til følge.

§ 73 første ledd nye annet til fjerde punktum skal lyde:

Frafalles saken i medhold av § 72 første ledd annet punktum annet alternativ etter at hovedforhandling er begynt, skal saken heves. Saken skal heves også når dom er avsagt i en tidligere instans. Er dommen fellende, skal den oppheves.

§ 74 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Er forfølgningen mot en siktet innstilt etter § 72 første ledd annet punktum annet alternativ, kan for-

følgingen tas opp igjen når grunnen til at saken ble innstilt er bortfalt.

§ 100 a skal lyde:

Når retten behandler en sak etter §§ 200 a, 202 c, 202 e, 208 a, 210 a, 210 c, 216 a, 216 b, 242 a, 264 sjette ledd, 267 første ledd tredje punktum eller § 292 a, skal den straks oppnevne offentlig advokat for den mistenkte. Advokat skal oppnevnes selv om den mistenkte allerede har forsvarer. Advokat skal likevel ikke oppnevnes etter bestemmelsen her i saker etter § 242 a, § 264 sjette ledd eller § 267 første ledd tredje punktum, jf. § 264 sjette ledd, der påtalemyndigheten ikke motsetter seg at den siktedes forsvarer får innsyn i opplysningene mot å bli pålagt taushetsplikt, og forsvareren mottar opplysningene.

Advokaten skal vareta den mistenktes interesser i forbindelse med rettens behandling av begjæringen. Advokaten skal gjøres kjent med begjæringen og grunnlaget for den, har krav på varsel til rettsmøte til behandling av begjæringen og har rett til å uttale seg før retten treffer avgjørelse. Advokaten kan påkjære rettens kjennelse. Kapittel 26 gjelder så langt reglene passer.

Advokaten må ikke sette seg i forbindelse med den mistenkte. Advokaten skal bevare taushet om begjæringen, om opplysninger som kommer frem under behandlingen av begjæringen og om rettens beslutning. Beslutter retten bruk av et tvangsmiddel, gjelder taushetsplikten til advokaten også opplysninger som kommer frem ved bruk av tvangsmidlet.

Retten kan ved kjennelse beslutte at en advokat som er oppnevnt etter denne bestemmelsen, ikke kan opptre som forsvarer senere i saken.

§ 102 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder i saker der det oppnevnes advokat etter § 100 a.

§ 130 a nåværende fjerde ledd blir tredje ledd nye annet og tredje punktum.

Nåværende femte til sjuende ledd blir nye fjerde til sjette ledd.

§ 234 a annet ledd skal lyde:

Anonym vitneførsel kan gå ut på

- a) at det ikke opplyses om navnet på en av politiets kilder eller informanter eller gis andre opplysninger som kan føre til at kildens eller informantens identitet blir kjent, eller
- b) at det ikke opplyses om navnet på en person som har forklart seg for politiet eller gis andre opplysninger som kan føre til at personens identitet blir kjent.

Ny § 242 a skal lyde:

Etter begjæring fra statsadvokaten kan tingretten som en enkeltstående rettshandling, jf. § 272 a, ved kjennelse beslutte at påtalemyndigheten kan nekte den siktede og forsvareren innsyn i opplysninger som påtalemyndigheten ikke vil påberope som bevis i saken, når det om innsyn gis, kan være fare for

- a) en alvorlig forbrytelse mot noens liv, helse eller frihet,
- b) at muligheten for en person til å delta skjult i etterforskningen av andre saker som nevnt i annet ledd, blir vesentlig vanskeliggjort,
- c) at muligheten for politiet til å forebygge eller etterforske forbrytelser som nevnt i annet ledd, blir vesentlig vanskeliggjort fordi informasjon om andre saker eller om politiets metodebruk blir kjent, eller
- d) at politiets samarbeid med et annet lands myndigheter blir vesentlig vanskeliggjort.

Unntak fra dokumentinnsyn kan bare besluttes dersom det er strengt nødvendig og det ikke medfører vesentlige betenkeligheter av hensyn til den siktedes forsvær.

Reglene i første ledd første punktum bokstav b til d gjelder bare i saker om en handling eller forsøk på en handling

- a) som etter loven kan medføre straff av fengsel i 5 år eller mer, eller
- b) som rammes av straffeloven kapittel 8 eller 9 eller § 162 eller av lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. § 5.

Forhøyelse av maksimumsstraffen ved gjentakelse av forbrytelser kommer ikke i betraktning.

Bestemmelsene i § 130 a fjerde og sjette ledd gjelder tilsvarende så langt de passer. Den siktede og hans forsvarer kan bare gjøres kjent med prosesskrifter fra påtalemyndigheten og delta i rettsmøter i den utstrekning det kan skje uten at opplysninger som er begjært unntatt fra innsyn, gjøres kjent. Foreligger det rettskraftig kjennelse om at det skal gis innsyn i opplysninger som er begjært unntatt etter bestemmelsen her, kan påtalemyndigheten likevel nekte innsyn dersom den innstiller strafforfølgingen.

Den siktedes forsvarer plikter å bevare taushet om opplysninger han får innsyn i, men som den siktede nektes innsyn i etter bestemmelsen her.

Retten kan bare omgjøre en kjennelse om å nekte innsyn etter paragrafen her, dersom det har kommet til nye opplysninger. Tredje ledd tredje punktum gjelder tilsvarende. Rettens avgjørelse etter paragrafen her kan ikke brukes som ankegrunn.

§ 262 nytt fjerde ledd skal lyde:

Foreligger det kjennelse etter § 242 a i saken, og vilkårene i § 272 a annet ledd er oppfylt, skal påtalemyndigheten opplyse om det i en særskilt fortrolig

forsendelse til retten med kopi av kjennelsen. Kjennelsen skal også oversendes dersom den særskilte advokaten som er oppnevnt etter § 100 a, krever det.

§ 264 nytt annet ledd skal lyde:

Dokumenter som inneholder opplysninger som det er nektet innsyn i etter reglene i § 242 a, skal ikke oversendes til forsvareren, med mindre grunnen til at det ble nektet innsyn er bortfalt. Inneholder dokumentene også opplysninger som forsvareren har krav på innsyn i, skal disse opplysningene gjøres tilgjengelige for forsvareren på en hensiktsmessig måte.

Nåværende annet til fjerde ledd blir nye tredje til femte ledd.

§ 264 nytt sjettede ledd skal lyde:

Dokumentinnsyn kan også nektes på de vilkår som er fastsatt i § 242 a første, jf. annet ledd. Reglene i § 242 a tredje til femte ledd gjelder tilsvarende.

Nåværende femte ledd blir nytt sjuende ledd.

§ 267 første ledd tredje punktum skal lyde:

Reglene i § 242 fjerde ledd og § 264 første ledd annet til fjerde punktum, femte og sjettede ledd gjelder tilsvarende.

Ny § 272 a skal lyde:

Begjæring fra statsadvokaten om at den siktede og hans forsvarer kan nektes innsyn i sakens dokumenter eller om at bevis kan avskjæres etter bestemmelsene i § 242 a, § 264 sjettede ledd, § 267 første ledd tredje punktum, jf. § 264 sjettede ledd, eller § 292 a avgjøres av en særskilt dommer. Begjæringen bør fremsettes samtidig med oversendelsen av tiltalebeslutningen som nevnt i § 262, og som regel ikke senere enn to uker før hovedforhandlingen starter.

Dersom saken kan utvikle seg slik at opplysningene som det blir nektet innsyn i, kan bli til gunst for den siktede ved avgjørelsen av skyldspørsmålet eller straffespørsmålet, skal den særskilte dommeren i kjennelsen pålegge påtalemyndigheten å oversende kjennelsen til tingretten etter reglene i § 262 fjerde ledd. Det samme gjelder der bevisførsel blir avskåret etter § 292 a.

Kjennelse om å nekte dokumentinnsyn eller avskjære bevis etter bestemmelsene som det er vist til i første ledd, er bindende også under hovedforhandlingen, med mindre påtalemyndigheten likevel vil legge frem opplysningene eller grunnen til å nekte innsyn eller bevisførsel er falt bort og særlig tungtveiende hensyn tilsier at kjennelsen omgjøres. Rettens beslutning om ikke å omgjøre en kjennelse kan ikke påkjæres.

§ 292 annet ledd første punktum, slik det lyder etter lov 28. juni 2002 nr. 55, skal lyde:

Om ikke annet følger av tredje ledd eller av § 292 a, kan bevis som er for hånden, bare nektes ført når beviset

- a) gjelder forhold som er uten betydning for dommens innhold,
- b) gjelder forhold som allerede er tilstrekkelig bevist, eller
- c) åpenbart ikke har noen beviskraft.

Ny § 292 a skal lyde:

Etter begjæring fra aktor kan tingretten som er enkeltstående rettshandling, jf. § 272 a ved kjennelse beslutte at et vitne ikke skal forklare seg om forhold som påtalemyndigheten ikke vil påberope som bevis i saken, når det om forklaring gis, kan være fare for

- a) en alvorlig forbrytelse mot noens liv, helse eller frihet,
- b) at muligheten for en person til å delta skjult i etterforskningen av andre saker som nevnt i annet ledd, blir vesentlig vanskeliggjort,
- c) at muligheten for politiet til å forebygge eller etterforske forbrytelser som nevnt i annet ledd, blir vesentlig vanskeliggjort fordi informasjon om andre saker eller om politiets metodebruk blir kjent, eller
- d) at politiets samarbeid med et annet lands myndigheter blir vesentlig vanskeliggjort.

Bevisavskjæring kan bare besluttes dersom det er strengt nødvendig og det ikke medfører vesentlige betenkeligheter av hensyn til den siktedes forsvar.

Reglene i første ledd første punktum bokstav b til d gjelder bare i saker om en handling eller forsøk på en handling

- a) som etter loven kan medføre straff av fengsel i 5 år eller mer, eller
- b) som rammes av straffeloven kapittel 8 eller 9 eller § 162 eller av lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. § 5.

Forhøyelse av maksimumsstraffen ved gjentakelse eller sammenstøt av forbrytelser kommer ikke i betraktning.

Reglene i § 242 a tredje til femte ledd gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 378 nr. 4 og ny nr. 5 skal lyde:

4. når de avslår en begjæring om oppnevning av offentlig forsvarer,
5. når de er truffet etter bestemmelsene i § 242 a, § 264 sjettede ledd, § 267 første ledd tredje punktum, jf. § 264 sjettede ledd eller § 292 a.

§ 444 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder i saker der forfølgningen er innstilt etter § 72 første ledd annet punktum annet alternativ.

§ 449 første ledd nye tredje og fjerde punktum skal lyde:

Innsyn i opplysninger som hører til straffesaken, kan nektes på de vilkår som er fastsatt i § 242 a første, jf. annet ledd. Reglene i § 242 a tredje til femte ledd og § 292 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

III

Fra det tidspunkt lov 10. januar 2003 nr. 3 om endringer i straffeprosessloven mv. (erstatning etter strafforfølgning) trer i kraft, skal straffeprosessloven § 446 tredje ledd lyde slik:

Erstatningen etter §§ 444 til 445 kan settes ned eller falle bort i saker der forfølgningen er innstilt etter § 72 første ledd annet punktum annet alternativ.

Fra samme tidspunkt skal straffeprosessloven § 449 fjerde ledd lyde slik:

Innsyn i opplysninger som hører til straffesaken, kan nektes på de vilkår som er fastsatt i § 242 a første,

ste, jf. annet ledd. Reglene i § 242 a tredje til femte ledd og § 292 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

IV

I lov 15. juni 2001 nr. 63 om lov om endringer i straffeprosessloven mv. (gjenopptakelse) gjøres disse endringene i loven del II:

§ 398 annet og tredje ledd skal lyde:

Dersom kommisjonen under saksforberedelsen innhenter eller mottar opplysninger av betydning for avgjørelsen, skal siktede og påtalemyndigheten gjøres kjent med opplysningene og få uttale seg om dem. Plikten til å informere siktede gjelder likevel ikke for opplysninger som vedkommende ikke har rett til å gjøre seg kjent med etter § 264, jf. § 267.

Om dokumentinnsyn gjelder §§ 28, 242, 242 a, 264 og 267 tilsvarende. Kommisjonen kan unnta fra innsyn dokumenter som den selv har utarbeidet for sin interne saksforberedelse.

V

Loven trer i kraft straks

Berit Brørby
president

Finn Martin Vallersnes
sekretær